C/2025/651

10.2.2025

ZALECENIE RADY

z dnia 21 stycznia 2025 r.

w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Włoch

(C/2025/651)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121,

uwzględniając rozporządzenie (UE) 2024/1263, w szczególności jego art. 17,

uwzględniając zalecenie Komisji,

a także mając na uwadze, co następuje:

KWESTIE OGÓLNE

(1) W dniu 30 kwietnia 2024 r. weszły w życie zreformowane unijne ramy zarządzania gospodarczego. Podstawowymi elementami zreformowanych unijnych ram zarządzania gospodarczego są: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego ([1]), wraz ze zmienionym rozporządzeniem (WE) nr 1467/97 w sprawie procedury nadmiernego deficytu ([2]), oraz zmieniona dyrektywa Rady 2011/85/UE w sprawie ram budżetowych państw członkowskich ([3]). Celem ram jest wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych oraz zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom budżetowym. Ramy wspierają także poczucie odpowiedzialności na szczeblu krajowym i w większym stopniu koncentrują się na perspektywie średniookresowej, a jednocześnie służą bardziej skutecznemu i spójnemu egzekwowaniu reguł.

(2) W centrum nowych ram zarządzania gospodarczego znajdują się krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne, przedkładane przez państwa członkowskie Radzie i Komisji. Plany mają przyczynić się do osiągnięcia dwóch celów, a są nimi: (i) zapewnienie, aby m.in. na koniec okresu dostosowawczego dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wykazywał prawdopodobną tendencję spadkową lub utrzymywał się na ostrożnym poziomie, oraz aby deficyt budżetowy został w średnim okresie sprowadzony do poziomu poniżej wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB i utrzymywał się poniżej tej wartości, oraz (ii) zapewnienie realizacji reform i inwestycji odpowiadających na główne wyzwania wymienione w ramach europejskiego semestru i służących realizacji wspólnych priorytetów UE. W tym celu w każdym planie należy przedstawić średnioterminowe zobowiązanie do realizacji ścieżki wydatków netto ([4]), co wiąże się ze skutecznym ustanowieniem ograniczenia budżetowego w okresie objętym planem, tzn. czterech lub pięciu lat (w zależności od zwykłej długości kadencji parlamentarnej w państwie członkowskim). Co więcej, w planie należy wyjaśnić, w jaki sposób państwo członkowskie zapewni realizację reform i inwestycji odpowiadających na główne wyzwania wymienione w ramach europejskiego semestru, w szczególności w zaleceniach dla poszczególnych krajów (w tym związanych z procedurą dotyczącą zakłóceń równowagi makroekonomicznej, w stosownych przypadkach) oraz w jaki sposób państwo członkowskie zrealizuje wspólne priorytety Unii. Okres dostosowania fiskalnego obejmuje okres czterech lat, który może zostać przedłużony o maksymalnie trzy lata, jeżeli państwo członkowskie zobowiąże się do wdrożenia pakietu odpowiednich reform i inwestycji spełniającego kryteria określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1263.

([1]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 (Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Rozporządzenie Rady (UE) 2024/1264 z dnia 29 kwietnia 2024 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1467/97 w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Dyrektywa Rady (UE) 2024/1265 z dnia 29 kwietnia 2024 r. zmieniająca dyrektywę 2011/85/UE w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich (Dz.U. L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Wydatki netto w rozumieniu definicji zawartej w art. 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263, tzn. wydatki publiczne po skorygowaniu o (i) wydatki z tytułu odsetek, (ii) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (iii) wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, (iv) krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, (v) cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz (vi) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

(3) Po tym, jak plan zostanie przedłożony, Komisja ma ocenić, czy spełnia on wymogi określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1263.

(4) Na zalecenie Komisji Rada ma następnie przyjąć zalecenie wyznaczające ścieżkę wydatków netto danego państwa członkowskiego oraz, w stosownych przypadkach, zatwierdza zobowiązania dotyczące pakietu reform i inwestycji, które stanowią podstawę przedłużenia okresu dostosowania fiskalnego.

KWESTIE DOTYCZĄCE KRAJOWEGO ŚREDNIOOKRESOWEGO PLANU BUDŻETOWO-STRUKTURALNEGO WŁOCH

(5) W dniu 15 października 2024 r. Włochy przedłożyły Radzie i Komisji swój krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny. Przedłożenie planu nastąpiło po przedłużeniu terminu określonego w art. 36 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) 2024/1263, zgodnie z ustaleniami z Komisją z uwzględnieniem przedstawionego przez Włochy uzasadnienia.

Proces poprzedzający przedłożenie planu

(6) Aby ukierunkować dialog prowadzący do przedłożenia krajowych średniookresowych planów budżetowo-strukturalnych, w dniu 21 czerwca 2024 r. Komisja przesłała Włochom, zgodnie z art. 9 rozporządzenia (UE) 2024/1263, trajektorię referencyjną ([5]). Komisja opublikowała trajektorię referencyjną w dniu 15 października 2024 r. ([6]) Trajektoria referencyjna opiera się na analizie ryzyka i zapewnia, aby – do końca okresu dostosowania fiskalnego i przy braku dalszych działań budżetowych po okresie dostosowawczym – dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wykazywał prawdopodobną tendencję spadkową lub pozostawał na ostrożnym poziomie w średnim okresie oraz aby deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych został obniżony do poziomu poniżej 3 % PKB w okresie dostosowawczym i był utrzymywany poniżej tej wartości odniesienia w średnim okresie. Średni okres definiuje się jako okres dziesięciu lat po zakończeniu okresu dostosowawczego. Zgodnie z art. 6 lit. d) oraz art. 7 i 8 rozporządzenia (UE) 2024/1263 trajektoria referencyjna jest również spójna z poziomem odniesienia dla deficytu, mechanizmem zapewnienia stabilności długu i mechanizmem zapewnienia odporności deficytu. Trajektoria referencyjna Włoch wskazuje, że – według założeń Komisji leżących u podstaw uprzednich zaleceń przekazanych w czerwcu 2024 r. i przy założeniu 7-letniego okresu dostosowawczego – wydatki netto nie powinny wzrosnąć o więcej niż o wartości podane w tabeli 1. Odpowiada to średniemu wzrostowi wydatków netto o 1,5 % w okresie dostosowawczym (2025–2031) i o 1,5 % w okresie objętym planem (2025–2029).

Tabela 1: Trajektoria referencyjna przedstawiona przez Komisję Włochom w dniu 21 czerwca 2024 r.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Średnia w latach 2025–2029	Średnia w latach 2025–2031
Maksymalny wzrost wydatków netto (roczny, %)	1,6	1,6	1,5	1,4	1,3	1,3	1,4	1,5	1,5

Źródło: obliczenia Komisji.

(7) Zgodnie z art. 12 rozporządzenia (UE) 2024/1263 Włochy i Komisja prowadziły dialog techniczny w okresie od lipca do września 2024 r. Dialog koncentrował się na ścieżce wydatków netto przewidzianej przez Włochy i jej podstawowych założeniach (w szczególności na założeniach makroekonomicznych i założeniach dotyczących elastyczności), zobowiązaniach dotyczących planowanego pakietu reform i inwestycji, które mają stanowić podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego, w tym reform i inwestycji takich jak reformy w obszarze wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych, administracji publicznej, opieki nad dziećmi, otoczenia działalności gospodarczej, administracji podatkowej, zarządzania wydatkami publicznymi i przedsiębiorstw państwowych, a także planowanej realizacji reform i inwestycji odpowiadających na główne wyzwania określone w ramach europejskiego semestru oraz związanych ze wspólnymi priorytetami Unii w zakresie sprawiedliwej zielonej i cyfrowej transformacji, odporności społecznej i gospodarczej, bezpieczeństwa energetycznego i tworzenia zdolności obronnych.

([5]) Uprzednie zalecenia przekazywane państwom członkowskim oraz Komitetowi Ekonomiczno-Finansowemu obejmują trajektorie nieprzewidujące przedłużenia okresu dostosowawczego i przewidujące takie przedłużenie (tj. obejmujące okres odpowiednio 4 i 7 lat). W zaleceniach tych zawarte są również główne początkowe warunki i podstawowe założenia zastosowane w ramach średniookresowych prognoz Komisji dotyczących długu publicznego. Trajektorię referencyjną obliczono na podstawie metodyki opisanej w wydanym przez Komisję monitorze stabilności długu z 2023 r. (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Opiera się ona na prognozie Komisji z wiosny 2024 r. oraz wydłużeniu tej prognozy w średnim okresie do 2033 r., a długoterminowy wzrost PKB i koszty starzenia się społeczeństwa są zgodne z wydanym wspólnie przez Komisję i Radę *Sprawozdaniem na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r.* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#italy.

(8) Według informacji podanych przez Włochy w ich planie państwo to zaangażowało się w proces konsultacji z partnerami społecznymi, władzami lokalnymi i regionalnymi oraz innymi odpowiednimi zainteresowanymi podmiotami we wrześniu 2024 r., zgodnie z art. 11 ust. 3 i art. 36 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE) 2024/1263.

(9) Włoska niezależna instytucja fiskalna (Biuro Parlamentarne ds. Budżetu) wydała opinię na temat prognozy makroekonomicznej i założeń makroekonomicznych leżących u podstaw wieloletniej ścieżki wydatków netto. Zatwierdzono w niej scenariusz makroekonomiczny obejmujący horyzont czasowy planu (lata 2024–2029), stwierdzając, że prognozy dotyczące głównych zmiennych makroekonomicznych mieszczą się w akceptowalnych przedziałach, chociaż niektóre z nich znajdują się na górnej granicy, a ogólna perspektywa zależy od pełnej i terminowej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności (RRP), a także od stabilności kontekstu międzynarodowego.

(10) Plan został zatwierdzony przez Parlament w dniu 9 października po wysłuchaniu kilku zainteresowanych stron, co jest zwyczajową praktyką w przypadku zatwierdzania przez tę instytucję dokumentów dotyczących planowania budżetowego.

Inne powiązane procesy

(11) W dniu 26 lipca 2024 r. Rada stwierdziła we Włoszech istnienie nadmiernego deficytu wynikającego z niespełnienia kryterium deficytu ([7]). Niniejsze zalecenie zbiega się z zaleceniem Rady wydanym na mocy art. 126 ust. 7 TFUE i mającym na celu likwidację nadmiernego deficytu budżetowego we Włoszech ([8]). Jednoczesne przyjęcie tych zaleceń, które jest dostosowane do przejścia na nowe ramy zarządzania gospodarczego i nim uzasadnione, zapewnia spójność między zalecanymi ścieżkami dostosowania.

(12) W dniu 15 października 2024 r. Włochy złożyły projekt planu budżetowego na rok 2025. Komisja przyjęła opinię w sprawie tego projektu planu budżetowego w dniu 26 listopada 2024 r. ([9]).

(13) W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja stwierdziła, że we Włoszech występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej. W szczególności Włochy doświadczają podatności na zagrożenia związane z wysokim długiem publicznym i słabym wzrostem wydajności w kontekście wrażliwości rynku pracy i pewnych słabości utrzymujących się w sektorze finansowym, które mają wymiar transgraniczny ([10]).

(14) W dniu 21 października 2024 r. Rada skierowała do Włoch szereg zaleceń krajowych w ramach europejskiego semestru ([11]).

STRESZCZENIE PLANU I JEGO OCENA DOKONANA PRZEZ KOMISJĘ

(15) Zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) 2024/1263 Komisja oceniła plan w następujący sposób:

Kontekst: sytuacja i perspektywy makroekonomiczne i budżetowe

(16) Działalność gospodarcza we Włoszech wzrosła w 2023 r. o 0,7 %, co spowodowane było spożyciem i inwestycjami, pobudzanymi przez inicjatywy rządu. Do wzrostu gospodarczego przyczynił się również eksport netto, osłabiał go natomiast ujemny cykl konwersji zapasów. Zgodnie z prognozą Komisji Europejskiej z jesieni 2024 r. oczekuje się, że w 2024 r. gospodarka wzrośnie o 0,7 %, za sprawą dalszego wzrostu inwestycji, ale przy stagnacji spożycia prywatnego. Wzrostowi gospodarczemu będzie sprzyjać eksport netto, ze względu na spadek importu, a czynnikiem osłabiającym go będą zapasy. W 2025 r. realny PKB wzrośnie o 1,0 % dzięki spożyciu w sektorze gospodarstw domowych, któremu sprzyja wzrost płac realnych, podczas gdy ogólny poziom inwestycji zwiększy się jedynie nieznacznie, ze względu na spadek w sektorze budownictwa widoczny w obszarze renowacji budynków mieszkalnych. Oczekuje się, że w 2026 r. realny PKB wzrośnie o 1,2 % ze względu na nakłady inwestycyjne osiągające coraz wyższy poziom dzięki wydatkom związanym z RRP i luźniejszym warunkom finansowania. Spodziewane jest, że w horyzoncie prognozy (tj. w latach 2024–2026) wzrost potencjalnego PKB we Włoszech nieznacznie zmniejszy się, z 1,3 % w 2024 r. do 0,9 % w 2026 r. Stopa bezrobocia w 2023 r. wyniosła 7,7 %, a według prognoz Komisji w 2024 r. wyniesie ona 6,8 %, w 2025 r. – 6,3 %, a w 2026 r. – 6,2 %. Prognozuje się, że inflacja (deflator PKB) zmaleje z 5,8 % w 2023 r. do 1,6 % w 2024 r. i osiągnie 1,9 % w 2025 r. oraz 1,8 % w 2026 r.

([7]) Dz.U. L, 1.8.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/2124/oj.
([8]) Zalecenie dotyczące zalecenia Rady mającego na celu likwidację nadmiernego deficytu we Włoszech, 26.11.2024, COM(2024) 954 final.
([9]) Opinia Komisji w sprawie projektu planu budżetowego Włoch, 26.11.2024, C(2024)9057 final.
([10]) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego, COM (2024) 600 final, Dodatek 4.
([11]) Zalecenie Rady z dnia 21 października 2024 r. w sprawie polityki gospodarczej, polityki budżetowej, polityki zatrudnienia i polityki strukturalnej Włoch.

(17) Jeżeli chodzi o rozwój sytuacji fiskalnej, w 2023 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych we Włoszech wyniósł 7,2 % PKB. Zgodnie z prognozą Komisji Europejskiej z jesieni 2024 r. oczekuje się, że osiągnie on 3,8 % PKB w 2024 r. i będzie dalej spadać do poziomu 3,4 % PKB w 2025 r. oraz, przy założeniu kontynuacji dotychczasowej polityki, do poziomu 2,9 % w 2026 r. Prognoza Komisji Europejskiej z jesieni 2024 r. uwzględnia projekt budżetu Włoch na 2025 r., który w październiku został przedłożony przez rząd parlamentowi narodowemu. Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wynosił 134,8 % PKB na koniec 2023 r. Zgodnie z prognozą Komisji Europejskiej z jesieni 2024 r. oczekuje się, że na koniec 2024 r. wskaźnik zadłużenia wzrośnie do 136,6 % PKB. Pomimo istnienia nadwyżek pierwotnych prognozowany jest dalszy wzrost wskaźnika zadłużenia do poziomu 138,2 % PKB na koniec 2025 r. i 139,3 % PKB na koniec 2026 r. W prognozie budżetowej Komisji nie uwzględnia się zobowiązań politycznych zawartych w planach średniookresowych jako takich, dopóki nie zostaną one poparte konkretnymi środkami z zakresu polityki, które zostaną zapowiedziane w wiarygodny sposób i wystarczająco szczegółowo określone.

Ścieżka wydatków netto i główne założenia makroekonomiczne przedstawione w planie

(18) Krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny Włoch obejmuje lata 2025–2029 i przedstawia dostosowanie fiskalne rozłożone na okres siedmiu lat.

(19) Plan zawiera wszystkie informacje wymagane na mocy art. 13 rozporządzenia (UE) 2024/1263.

(20) W planie zobowiązano się do realizacji ścieżki wydatków netto wskazanej w tabeli 2, odpowiadającej średniemu wzrostowi wydatków netto na poziomie 1,6 % w latach 2025–2029. Ponadto, Włochy zobowiązują się do zrealizowania pakietu reform i inwestycji, aby umożliwić przedłużenie okresu dostosowawczego do 7 lat (2025–2031), w którym to okresie planuje się średni wzrost wydatków netto na poziomie 1,5 %. Średni wzrost wydatków netto, podany w planie w odniesieniu do okresu dostosowawczego (2025–2031), jest równy trajektorii referencyjnej przekazanej przez Komisję w dniu 21 czerwca 2024 r. W planie zakłada się, że wzrost potencjalnego PKB stopniowo zmniejszy się z 1,4 % w 2024 r. do 0,3 % w 2031 r. Ponadto w planie przewiduje się, że stopa wzrostu deflatora PKB nie ulegnie znaczącym zmianom i będzie wynosić w okresie dostosowawczym ok. 2 %.

Wpływ zawartych w planie zobowiązań dotyczących wydatków netto na dług sektora instytucji rządowych i samorządowych

(21) Jeżeli ścieżka wydatków netto, do której zobowiązano się w planie, i leżące u jej podstaw założenia się urzeczywistnią, dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrośnie, według planu, do 137,8 % PKB na koniec 2026 r. (z poziomu 135,8 % PKB w 2024 r.), po czym spadnie do 132,5 % PKB na koniec okresu dostosowawczego (2031 r.), zgodnie z poniższą tabelą. Według planu prognozuje się, że po dostosowaniu, w perspektywie średnioterminowej (tj. do 2041 r.) wskaźnik zadłużenia będzie stale spadał do 2041 r., osiągając poziom 113,7 % PKB. Tym samym, zgodnie z planem wprowadzona zostałaby tendencja spadkowa wskaźnika zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych do końca okresu dostosowawczego (2031 r.). Jest to wiarygodne, ponieważ w oparciu o założenia planu przewiduje się – zgodnie ze wszystkimi deterministycznymi testami warunków skrajnych w ramach przeprowadzonej przez Komisję analizy stabilności długu – że dług będzie spadał w okresie dziesięciu lat następujących po okresie dostosowawczym, zaś prognozy stochastyczne wskazują z dostatecznie dużym prawdopodobieństwem, że dług będzie spadał.

W związku z tym, w oparciu o zawarte w planie zobowiązania polityczne oraz założenia makroekonomiczne, przedstawiona w planie ścieżka wydatków netto jest spójna z wymogiem dotyczącym długu, określonym w art. 6 lit. a) oraz art. 16 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263.

Tabela 2: Ścieżka wydatków netto i główne założenia przedstawione w planie Włoch

						Przedłużenie okresu dostosowawczego				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Średnia w okresie obowiązywania planu w latach 2025–2029	Średnia w okresie dostosowawczym w latach 2025–2031
Wzrost wydatków netto (roczny, %)	- 1,9	1,3	1,6	1,9	1,7	1,5	1,1	1,2	1,6	1,5
Wzrost wydatków netto (skumulowany, od roku bazowego 2023, %)	- 1,9	- 0,7	0,9	2,8	4,6	6,2	7,4	8,7	nie dotyczy	nie dotyczy

						Przedłużenie okresu dostosowawczego				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Średnia w okresie obowiązywania planu w latach 2025–2029	Średnia w okresie dostosowawczym w latach 2025–2031
Wzrost potencjalnego PKB (%)	1,4	1,3	1,1	1,0	0,9	0,7	0,5	0,3	1,0	0,8
Inflacja (wzrost deflatora PKB) (%)	1,9	2,1	2,0	1,8	2,0	2,0	2,1	2,2	2,0	2,0

Źródło: średniookresowy plan budżetowo-strukturalny Włoch i obliczenia Komisji.

Tabela 3: Zmiany długu oraz wyniku sektora instytucji rządowych i samorządowych przedstawione w planie Włoch

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2041
Dług publiczny (% PKB)	134,8	135,8	136,9	137,8	137,5	136,4	134,9	133,9	132,5	113,7
Wynik sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	- 7,2	- 3,8	- 3,3	- 2,8	- 2,6	- 2,3	- 1,8	- 1,7	- 1,5	- 1,9

Źródło: średniookresowy plan budżetowo-strukturalny Włoch.

Wpływ zawartych w planie zobowiązań dotyczących wydatków netto na wynik sektora instytucji rządowych i samorządowych

(22) Na podstawie ścieżki wydatków netto zawartej w planie i przyjętych w nim założeń przewiduje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych spadnie do 2,8 % PKB w 2026 r. i do 1,5 % PKB w 2031 r. Tym samym, zgodnie z planem wynik sektora instytucji rządowych i samorządowych nie przekroczyłby na koniec okresu dostosowawczego (2031 r.) wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB. Ponadto, w ciągu dziesięciu lat następujących po okresie dostosowawczym (tj. do 2041 r.) deficyt budżetowy nie przekroczyłby 3 % PKB. W związku z tym, w oparciu o zawarte w planie zobowiązania polityczne oraz założenia makroekonomiczne, przedstawiona w planie ścieżka wydatków netto jest spójna z wymogiem dotyczącym deficytu, określonym w art. 6 lit. b) oraz art. 16 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263.

Profil czasowy dostosowania fiskalnego

(23) Opisany w planie profil czasowy dostosowania fiskalnego, mierzony jako zmiana strukturalnego wyniku pierwotnego, przewiduje nieznaczną koncentrację działań na wstępie w porównaniu ze ścieżką, która zgodnie z art. 6 lit. c) rozporządzenia (UE) 2024/1263 ma być co do zasady liniowa. W szczególności prognozuje się, że strukturalny wynik pierwotny poprawi się o 0,6 % zarówno w 2025 r., jak i 2026 r., a następnie do 2031 r. będzie rosnąć o 0,5 % PKB rocznie. W rezultacie dostosowanie fiskalne w ciągu pierwszych czterech lat planu jest więcej niż proporcjonalne w stosunku do łącznego wysiłku dostosowawczego. W związku z tym, w oparciu o zawarte w planie zobowiązania polityczne oraz założenia makroekonomiczne, przedstawiona w planie ścieżka wydatków netto jest spójna z klauzulą dotyczącą zabezpieczenia przed koncentrowaniem wysiłku na rzecz dostosowania fiskalnego na etapie końcowym okresu dostosowawczego, o którym to zabezpieczeniu mowa w art. 6 lit. c) rozporządzenia (UE) 2024/1263.

Tabela 4: Zmiany strukturalnego wyniku pierwotnego przedstawione w planie Włoch

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Strukturalny wynik pierwotny (% PKB)	- 4,5	- 0,5	0,0	0,6	1,1	1,6	2,2	2,7	3,2
Zmiana strukturalnego wyniku pierwotnego (pp.)	nie dotyczy	4,0	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

Źródło: średniookresowy plan budżetowo-strukturalny Włoch.

Spójność planu z procedurą nadmiernego deficytu

(24) Ścieżka wydatków netto określona w planie jest zgodna z wymogami w ramach procedury nadmiernego deficytu (w szczególności z minimalną roczną korektą strukturalną określoną w art. 3 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia Rady (WE) 1467/97).

Spójność planu z mechanizmem zapewnienia odporności deficytu

(25) Wymóg części zapobiegawczej paktu określony w art. 8 rozporządzenia (UE) 2024/1263 dotyczący mechanizmu zapewnienia odporności deficytu, który to mechanizm ma zapewnić wspólny margines względem wartości odniesienia deficytu wynoszącej 3 % PKB, ma zastosowanie do Włoch od 2027 r., ponieważ planuje się, że deficyt będzie na poziomie poniżej 3 % PKB od 2026 r. W celu osiągnięcia wspólnego marginesu odpornościowego w ujęciu strukturalnym wynoszącego 1,5 % PKB roczna poprawa strukturalnego wyniku pierwotnego od 2027 r. nie powinna wynosić zatem mniej niż 0,25 % PKB, jeżeli deficyt strukturalny pozostawał powyżej 1,5 % PKB w poprzednim roku. Roczne dostosowanie fiskalne, które wynika z zawartych w planie zobowiązań politycznych i założeń makroekonomicznych, przekracza 0,25 % w każdym z następujących lat: 2027, 2028, 2029, 2030 i 2031. W związku z powyższym, w oparciu o zawarte w planie zobowiązania polityczne oraz założenia makroekonomiczne, przedstawiona w planie ścieżka wydatków netto jest spójna z mechanizmem zapewnienia odporności deficytu.

Spójność planu z mechanizmem zapewnienia stabilności długu

(26) Zgodnie z art. 7 rozporządzenia (UE) 2024/1263, ponieważ dług sektora instytucji rządowych i samorządowych będzie według planu utrzymywał się w okresie dostosowawczym na poziomie powyżej 90 % PKB, wymagane jest obniżenie relacji tego długu do PKB średnio o co najmniej 1 punkt procentowy każdego roku do czasu, gdy spadnie on poniżej 90 %, po czym powinien on spadać średnio o 0,5 punktu procentowego. Ten średni spadek wskaźnika zadłużenia obliczany jest za okres obejmujący lata 2027–2031, tj. począwszy od roku, w którym zgodnie z planem ma zostać uchylona procedura nadmiernego deficytu, i wynosi 1,2 punktu procentowego (zob. tabela 3). W związku z powyższym, w oparciu o zawarte w planie zobowiązania polityczne oraz założenia makroekonomiczne, przedstawiona w planie ścieżka wydatków netto jest spójna z mechanizmem zapewnienia stabilności długu.

Założenia makroekonomiczne planu

(27) Plan opiera się na zestawie założeń, które różnią się od założeń Komisji przekazanych Włochom w dniu 21 czerwca 2024 r. W szczególności w planie przyjęto odmienne założenia w odniesieniu do dziewięciu zmiennych, a mianowicie punktu wyjścia (tj. strukturalnego wyniku pierwotnego w 2024 r.), wzrostu potencjalnego PKB, wzrostu realnego PKB, nominalnej implikowanej stopy procentowej, mnożnika fiskalnego, wartości rezydualnej zmiany długu, działań jednorazowych, założeń dotyczących dochodów (tj. dotyczących elastyczności) oraz profilu luki produktowej. Ponadto dostosowanie fiskalne jest nieznacznie skoncentrowane na wstępie. Ocena tych różnic w założeniach znajduje się poniżej. Poniżej wymieniono różnice w założeniach mające największy wpływ na średni wzrost wydatków netto, a także ocenę każdej różnicy rozpatrywanej oddzielnie.

— W planie zakłada się bardziej korzystną początkową sytuację fiskalną, z deficytem budżetowym wynoszącym w 2024 r. 3,8 % PKB, podczas gdy trajektoria referencyjna opierała się na założeniu 4,4 % PKB. Oznacza to lepszy początkowy strukturalny wynik pierwotny w prognozach opracowanych w ramach analizy stabilności długu Włoch (0,5 % w porównaniu z 1,1 % PKB w trajektorii referencyjnej). Jest to odzwierciedlenie bardziej aktualnych danych budżetowych (przy wyższych dochodach podatkowych niż przewidywano w założeniach Komisji, które przyświecały uprzednim zaleceniom, a także zaktualizowanych szacunkach wydatków). Założenia

te są zasadniczo zgodne z prognozą Komisji Europejskiej z jesieni 2024 r. Ta różnica w założeniach przyczynia się do tego, że średni wzrost wydatków netto w okresie dostosowawczym według planu jest nieznacznie większy, niż wynika z założeń Komisji. Uznaje się, że założenie to jest należycie uzasadnione.

— W porównaniu z trajektorią referencyjną Włochy przewidują nieco wyższy (0,1 punktu procentowego) średni wzrost potencjalnego PKB w całym okresie dostosowawczym 2025–2031 (0,8 % w porównaniu z 0,7 %). Wynika to z aktualizacji perspektyw makroekonomicznych i jest zgodne ze wspólnie uzgodnioną metodyką. Aktualizacja ta przyczynia się do tego, że średni wzrost wydatków netto w okresie dostosowawczym według planu jest większy, niż wynika z założeń Komisji. Uznaje się, że założenie to jest należycie uzasadnione.

— W planie przewiduje się średni deflator PKB w latach 2025–2031 nieco niższy niż zakłada Komisja (2,0 % zamiast 2,1 %). W 2024 r., na podstawie danych dotyczących wyników do drugiego kwartału, w planie przewidziano deflator PKB wynoszący 1,9 %, niższy niż przewidywane przez Komisję Europejską 2,2 %. W 2025 r. deflator PKB pozostaje o 0,3 punktu procentowego wyższy niż w uprzednich zaleceniach, natomiast w latach 2027–2029 jest niższy. Przyczynia się to do tego, że średni wzrost wydatków netto w okresie dostosowawczym według planu jest mniejszy niż wynika z założeń Komisji. Uznaje się, że założenie to jest należycie uzasadnione.

— W planie zakłada się ostrożniejszą elastyczność dochodów, w przeciwieństwie do zakładanej przez Komisję jednolitej elastyczności w stosunku do potencjalnego PKB. Przyczynia się to do tego, że średni wzrost wydatków netto w okresie dostosowawczym według planu jest mniejszy niż wynika z założeń Komisji. Uznaje się, że założenie to jest należycie uzasadnione.

Pozostałe różnice nie mają znaczącego wpływu na średni wzrost wydatków netto w porównaniu z założeniami Komisji. Ogółem wszystkie różnice w założeniach prowadzą do tego, że średni wzrost wydatków netto według planu jest równy trajektorii referencyjnej. Komisja uwzględni powyższą ocenę założeń planu w przyszłych ocenach zgodności ze ścieżką wydatków netto.

Strategia fiskalna w planie

(28) Zgodnie z przyjętą w planie orientacyjną strategią fiskalną zobowiązania dotyczące wydatków netto zostaną wypełnione zarówno przez ograniczanie wydatków, jak i wzrosty dochodów dyskrecjonalnych. W planie wspomina się w szczególności o bardziej ostrożnym i efektywnym zarządzaniu wydatkami publicznymi oraz o wyższych dochodach pozyskanych dzięki walce z uchylaniem się od opodatkowania. Specyfikacja środków z zakresu polityki, które mają zostać przyjęte, powinna zostać potwierdzona lub skorygowana i określona ilościowo w budżetach rocznych. Równocześnie istnieją ryzyka zagrażające wdrożeniu orientacyjnej strategii fiskalnej, które wynikają z możliwości, że rzeczywisty wzrost realnego PKB okaże się mniejszy niż przewidziano w planie Włoch, a także z ograniczonego zakresu zawartych w planie szczegółów dotyczących planowanej strategii fiskalnej (zgodnie z powyższą oceną). Co więcej, w projekcie planu budżetowego na 2025 r. określono środki z zakresu polityki, za pomocą których osiągnięte zostanie zobowiązanie dotyczące wydatków netto na 2025 r. ([12])

Zawarte w planie zobowiązania dotyczące pakietu reform i inwestycji, które mają stanowić podstawę przedłużenia okresu dostosowania fiskalnego

(29) W planie Włochy zobowiązują się do zrealizowania 24 reform i inwestycji służących poprawie potencjału wzrostu i stabilności finansów publicznych, stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowania fiskalnego z 4 do 7 lat. Pakiet reform i inwestycji, które stanowią podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego, obejmuje kilku zobowiązań wynikających z RRP, a także pewne nowe reformy i inwestycje. Obejmuje to następujące środki:

— Reformy i inwestycje w obszarze wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych: środki te są związane z reformą M1C1 1.4 (wymiar sprawiedliwości w sprawach cywilnych) zapisaną w RRP, której ostateczne kamienie milowe i wartości docelowe mają zostać osiągnięte do II kw. 2026 r. Plan obejmuje dodatkowe zobowiązania, które, ogólnie rzecz biorąc, mają na celu (i) zapewnienie wdrożenia reformy dotyczącej niewypłacalności, w tym poprzez stałe wspieranie sądów w sprawach dotyczących niewypłacalności oraz systematyczne gromadzenie danych; (ii) zwiększenie efektywności sądów cywilnych poprzez zmniejszenie ich zaległości i skrócenie czasu potrzebnego na rozstrzygnięcie spraw; oraz (iii) poprawę efektywności całego systemu wymiaru sprawiedliwości. W celu przeprowadzenia tych interwencji należy zapewnić odpowiednie zasoby ludzkie w systemie sądownictwa. Oczekuje się, że odpowiednie kluczowe etapy zostaną zakończone do IV kw. 2029 r.

([12]) Zob. opinia Komisji w sprawie projektu planu budżetowego Włoch, 26.11.2024, C(2024)9057 final.

— Reformy i inwestycje w obszarze administracji podatkowej: środki te są związane z reformą 1.12 (reforma administracji podatkowej) zapisaną w RRP, której ostateczne kamienie milowe i wartości docelowe mają zostać osiągnięte do II kw. 2026 r. Plan obejmuje dodatkowe zobowiązania, które, ogólnie rzecz biorąc, mają na celu dalszy wzrost dochodów pochodzących z: (i) działań zapobiegawczych i egzekucyjnych w zakresie przestrzegania przepisów podatkowych, w tym dochodów generowanych przez pisma w sprawie zgodności i lepiej dostosowanych strategii zapewniania zgodności z przepisami; (ii) bardziej ukierunkowanego i opartego na analizie ryzyka przeciwdziałania uchylaniu się od opodatkowania, w tym opartego na szerszych interoperacyjnych zbiorach danych podatkowych i technikach sztucznej inteligencji. Oczekuje się, że inne środki ustawodawcze wniosą wkład w walkę z uchylaniem się od opodatkowania polegającym na nieskładaniu deklaracji, poprzez wprowadzenie silniejszych zachęt dla podatników i szersze stosowanie identyfikowalnych środków płatniczych. Inne środki mają na celu zwiększenie pewności w relacjach między podatnikami a administracją podatkową poprzez skrócenie średniego czasu zwrotu VAT. Oczekuje się, że kluczowe etapy związane z wyżej wymienionymi środkami w obszarze administracji podatkowej zostaną zakończone do IV kw. 2029 r.

— Reformy i inwestycje w obszarze otoczenia działalności gospodarczej: środki te są związane z reformą 2 (coroczne ustawy o konkurencji z lat 2021, 2022, 2023 i 2024) zapisaną w RRP, której ostateczne kamienie milowe i wartości docelowe mają zostać osiągnięte do IV kw. 2025 r. Plan obejmuje dodatkowe zobowiązania, które, ogólnie rzecz biorąc, mają na celu dalszą poprawę otoczenia działalności gospodarczej poprzez (i) zwiększenie wydatków publicznych na badania i rozwój; (ii) racjonalizację i uproszczenie zachęt dla przedsiębiorstw; (iii) przyjmowanie corocznych ustaw o konkurencji w celu pobudzania efektywności i wzrostu gospodarczego, w tym poprzez liberalizację i poprzez usuwanie wąskich gardeł i barier wejścia na rynek (również o charakterze ustawodawczym lub regulacyjnym) w oparciu o odpowiednie oceny skutków regulacji; oraz (iv) coroczne przyjmowanie ustawy ramowej o MŚP, instrumentów wykonawczych i aktualizacji. Oczekuje się, że odpowiednie kluczowe etapy zostaną zakończone do IV kw. 2029 r.

— Reformy w obszarze administracji publicznej: środki te są związane z reformą 1.9 M1C1 (reforma zatrudnienia w sektorze publicznym i reforma upraszczająca) zapisaną w RRP, której ostateczne kamienie milowe i wartości docelowe mają zostać osiągnięte do II kw. 2026 r. Plan zawiera dodatkowe zobowiązania mające na celu: (i) promowanie mobilności pionowej i horyzontalnej; oraz (ii) zachęcanie do tworzenia ram opartych na wynikach. Oczekuje się, że odpowiednie kluczowe etapy zostaną zakończone do IV kw. 2028 r.

— Reformy i inwestycje w obszarze opieki nad dziećmi: środki te są związane z inwestycją 1.1 (plan dotyczący żłobków i przedszkoli oraz usług wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem) zapisaną w RRP, której ostateczne kamienie milowe i wartości docelowe mają zostać osiągnięte do II kw. 2026 r. Środki te mają na celu: (i) zwiększenie rocznych wydatków publicznych na pokrycie kosztów operacyjnych istniejących i nowych placówek opieki nad dziećmi, w tym placówek utworzonych w ramach RRP; (ii) poprawę dostępności placówek opieki nad dziećmi; oraz (iii) zwiększenie przystępności cenowej opieki nad dziećmi. Oczekuje się, że odpowiednie kluczowe etapy zostaną zakończone do IV kw. 2027 r.

— Reformy i inwestycje w obszarze wydatków publicznych: środki te są związane z reformą 1.13 (reforma ram przeglądu wydatków) zapisaną w RRP, której ostateczne kamienie milowe i wartości docelowe mają zostać osiągnięte do II kw. 2026 r. Plan obejmuje dodatkowe zobowiązania mające na celu (i) wzmocnienie zdolności w zakresie programowania, monitorowania i oceny wydatków publicznych; (ii) wzmocnienie kompetencji Ministerstwa Gospodarki i Finansów w zakresie przeprowadzania kontroli zarządzania wydatkami publicznymi wszystkich podmiotów otrzymujących wsparcie publiczne, w tym władz szczebla niższego niż krajowy i przedsiębiorstw państwowych; oraz (iii) zreformowanie ram kontroli wydatków publicznych dla organów centralnej administracji publicznej, w tym poprzez zwiększenie odpowiedzialności finansowej administracji. Oczekuje się, że odpowiednie kluczowe etapy zostaną zakończone do II kw. 2029 r.

— Plan obejmuje reformy, które są nowe w porównaniu z RRP, w obszarze administracji podatkowej oraz w obszarze racjonalizacji przedsiębiorstw państwowych. W szczególności w dziedzinie opodatkowania plan obejmuje zobowiązania mające na celu: (i) uproszczenie systemu podatkowego poprzez przegląd i usprawnienie wydatków podatkowych również w obszarach dotacji szkodliwych dla środowiska; (ii) strukturalne zmniejszenie obciążeń podatkowych dla rodzin o niskich i średnich dochodach oraz wspieranie zatrudnienia; oraz (iii) aktualizację rejestru katastralnego poprzez mapowanie nieruchomości, które obecnie nie są uwzględnione oraz poprzez aktualizację wartości katastralnych w przypadku budynków objętych publicznymi systemami interwencji na rzecz efektywności energetycznej lub renowacji budynków mieszkalnych. Oczekuje się, że odpowiednie kluczowe etapy zostaną zakończone do IV kw. 2028 r. W obszarze przedsiębiorstw państwowych plan obejmuje zobowiązania mające na celu usprawnienie i poprawę efektywności takich przedsiębiorstw zgodnie z przepisami krajowymi (dekret ustawodawczy nr 175/2016) poprzez zapewnienie oraz, w razie potrzeby, wzmocnienie wdrażania ram prawnych. Oczekuje się, że odpowiedni kluczowy etap zostanie zakończony do IV kw. 2027 r.

(30) Zgodnie z art. 14 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2024/1263 każda reforma i inwestycja, która stanowi podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego, musi być wystarczająco szczegółowa, przewidywać koncentrację działań na wstępie, być ujęta w ramach czasowych i weryfikowalna.

(31) Zobowiązania zawarte w RRP, stanowiące podstawę przedłużenia, obejmują znaczące reformy i inwestycje, których celem jest poprawa stabilności finansów publicznych i zwiększenie potencjału wzrostu gospodarczego. Ponadto Włochy zobowiązują się do dalszego wdrażania reform w okresie objętym średniookresowym planem budżetowo-strukturalnym oraz do utrzymania poziomów inwestycji finansowanych ze środków krajowych zrealizowanych w okresie objętym RRP (zob. tabela 5 poniżej). Zobowiązania te będą monitorowane przez cały okres wdrażania planu. W związku z tym zgodnie z art. 36 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) 2024/1263 zobowiązania zawarte w RRP mogą być uwzględniane na potrzeby przedłużenia okresu dostosowawczego.

(32) Oczekuje się, że pakiet reform i inwestycji, które stanowią podstawę przedłużenia, trwale poprawi potencjał wzrostu i odporności gospodarki Włoch zgodnie z wymogami art. 14 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) 2024/1263. W planie Włoch przedstawiono oczekiwany wpływ niektórych reform stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego (w szczególności dotyczących zatrudnienia w sektorze publicznym, otoczenia działalności gospodarczej i wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych) na wzrost PKB. Model makroekonomiczny wykorzystany do symulacji to model QUEST-III B+R opracowany przez Komisję Europejską. Zgodnie z planem wpływ reform istotnych dla przedłużenia okresu dostosowawczego na gospodarkę uwidoczniłby się po raz pierwszy w 2028 r. i szacuje się (w scenariuszu ostrożnościowym), że w 2031 r. spowodowałyby one podniesienie poziomu PKB łącznie o 0,5 %. Dokładniej rzecz biorąc oczekuje się, że reformy w obszarze zatrudnienia w sektorze publicznym zwiększą poziom PKB w 2031 r. o 0,2 %, reformy w obszarze wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych podniosą poziom PKB we wspomnianym roku o 0,2 %, a reformy w obszarze otoczenia działalności gospodarczej – o 0,1 %. W planie oszacowano również, że reformy i inwestycje przewidziane w RRP, które nie zostały jeszcze wdrożone, spowodują wzrost poziomu PKB w 2031 r. o 3,2 % (w tym reformy o 1,7 %, a inwestycje o 1,5 %). W ujęciu całościowym, uwzględniając niewdrożone jeszcze reformy i inwestycje przewidziane w RRP oraz część reform stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego, szacuje się, że w porównaniu ze scenariuszem bazowym do 2031 r. poziom PKB wzrośnie o 3,8 %. W planie przedstawiono również analizę wrażliwości. W scenariuszu niekorzystnym wpływ reform stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego na poziom PKB byłby zmniejszony do 0,3 % (w porównaniu z 0,5 % w scenariuszu ostrożnościowym). Ogólnie rzecz biorąc, szacunki przedstawione w planie uznaje się za wiarygodne.

(33) Oczekuje się, że pakiet reform i inwestycji, które stanowią podstawę przedłużenia, wesprze stabilność finansów publicznych zgodnie z wymogami art. 14 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2024/1263. W planie przedstawiono zmiany relacji długu do PKB w kilku scenariuszach opartych na analizie stabilności długu, leżących u podstaw planu (2025-2041): w scenariuszu strategicznym leżącym u podstaw planu oraz w scenariuszach alternatywnych, w których wpływ wyższego wzrostu potencjalnego i realnego PKB jest rozpatrywany oddzielnie („plan + reformy") i takich, w których uwzględniono również wpływ na dochody publiczne („plan + reformy + zmiana dochodów"). W pierwszym scenariuszu alternatywnym wpływ reform stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego poprawi perspektywy wzrostu PKB. Poskutkuje to bardziej wyraźnym spadkiem relacji długu do PKB w porównaniu ze scenariuszem strategicznym leżącym u podstaw planu, co uwidoczni się począwszy od 2030 r. Relacja długu do PKB zmniejszy się jeszcze bardziej i osiągnie poziom 109,6 % w 2041 r. Biorąc pod uwagę również poprawę wyniku pierwotnego w następstwie zwiększenia dochodów wynikającego z wyższego wzrostu gospodarczego (tj. biorąc pod uwagę poprawę wyniku pierwotnego wynikającą z zastosowania półelastycznego podejścia w zakresie dochodów do zmienionej sytuacji koniunkturalnej), wskaźnik zadłużenia obniży się jeszcze bardziej, do 102,5 % PKB. Ogólnie rzecz biorąc, szacunki przedstawione w planie uznaje się za wiarygodne. Można uwzględnić dodatkowe aspekty związane z wpływem reform stanowiących podstawę przedłużenia. W szczególności, chociaż na tym etapie nie określono konkretnych wartości docelowych dla przyszłych przeglądów wydatków, można oczekiwać, że proces przeglądu wydatków doprowadzi do obniżenia stopy wzrostu i poziomu wydatków publicznych w wyniku poprawy efektywności oraz przyczyni się do stworzenia struktury budżetu bardziej stymulującej wzrost gospodarczy poprzez umożliwienie przesunięcia priorytetów w zakresie wydatków na pozycje bardziej sprzyjające wzrostowi, co będzie miało pozytywny wpływ na stabilność finansów publicznych. Oczekuje się, że środki w obszarze administracji podatkowej zapewnią więcej zachęt do wzrostu gospodarczego, zmniejszając klin podatkowy i gwarantując, że system podatkowy będzie sprawiedliwy, efektywny i progresywny, co będzie miało pozytywny wpływ na stabilność finansów publicznych. Jeżeli chodzi o środki w obszarze poboru podatków, to chociaż konkretną wartość docelową wyznaczono tylko dla jednego środka dotyczącego przestrzegania przepisów podatkowych (na poziomie ok. 0,1 % PKB), oczekuje się, że pozostałe środki przyczynią się do dalszej poprawy przestrzegania wspomnianych przepisów. Jeśli chodzi o środki w obszarze opieki nad dziećmi, mają one zwiększyć podaż pracy oraz wspierać dochody publiczne i stabilność finansów publicznych w perspektywie średnioterminowej. Ponadto, chociaż szczegółowe informacje nie są jeszcze dostępne, oczekuje się, że środek dotyczący przedsiębiorstw państwowych również wywrze pozytywny wpływ, odpowiednio do jego ambicji.

(34) Pakiet reform i inwestycji, które stanowią podstawę przedłużenia, służy realizacji wspólnych priorytetów UE zgodnie z wymogami art. 14 ust. 2 lit. c) rozporządzenia (UE) 2024/1263. W szczególności oczekuje się, że wszystkie reformy i inwestycje stanowiące podstawę przedłużenia przyczynią się do zwiększenia odporności społecznej i gospodarczej poprzez: (i) dalsze skrócenie czasu trwania postępowań sądowych, zmniejszenie zaległości wymiaru

sprawiedliwości i zakończenie procesu transformacji cyfrowej; (ii) wzmocnienie zobowiązań w obszarze walki z uchylaniem się od opodatkowania poprzez wzmocnienie działań już uwzględnionych w RRP; (iii) poprawę podstawowych warunków prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwa i inwestorów poprzez promowanie większej konkurencji i efektywności w administracji publicznej, a także zmniejszenie obciążeń administracyjnych i przeszkód utrudniających dostęp do kredytów, promowanie większej dynamiki przedsiębiorstw, zwiększania skali ich działalności i większych inwestycji; (iv) wzmocnienie kapitału ludzkiego administracji publicznej w celu zwiększenia wydajności, jakości i liczby świadczonych usług publicznych; (v) zapewnienie bardziej efektywnych wydatków publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów priorytetowych, w tym badań i rozwoju oraz opieki nad dziećmi. Ponadto oczekuje się, że reformy i inwestycje w obszarze administracji publicznej przyczynią się do poprawy ogólnego otoczenia działalności gospodarczej dzięki większej efektywności zarządzania zatrudnieniem w sektorze publicznym, w szczególności poprzez wzmocnienie wewnętrznej ścieżki kariery, mobilności horyzontalnej i systemu oceny wyników.

(35) Pakiet reform i inwestycji, które stanowią podstawę przedłużenia, ma na celu uwzględnienie odpowiednich ([13]) zaleceń dla poszczególnych krajów wydanych w ramach europejskiego semestru, w tym zaleceń uwzględnionych w ramach procedury dotyczącej zakłóceń równowagi makroekonomicznej zgodnie z wymogami art. 14 ust. 2 lit. d) rozporządzenia (UE) 2024/1263. W szczególności środki w obszarze administracji podatkowej mają na celu uwzględnienie budżetowo-strukturalnego zalecenia krajowego, w którym wzywa się Włochy, aby w latach 2019–2024 poprawiły swój system podatkowy tak, aby bardziej sprzyjał wzrostowi gospodarczemu, w szczególności poprzez poprawę struktury dochodów rządowych oraz wspieranie wzrostu i stabilności finansów publicznych (zob. również powyżej). Podobnie oczekuje się, że środki w obszarze zarządzania wydatkami i usprawnienia działalności przedsiębiorstw państwowych przyczynią się do stworzenia struktury budżetu bardziej sprzyjającej wzrostowi gospodarczemu, co będzie miało pozytywny wpływ na stabilność finansów publicznych (zob. również powyżej). Zalecenie krajowe dotyczące wymiaru sprawiedliwości na lata 2019–2024 ma zostać uwzględnione poprzez wdrożenie środków dotyczących niewypłacalności, a także szereg inwestycji mających na celu zwiększenie efektywności systemu sądownictwa. Środki dotyczące pracowników sektora publicznego, które mają wzmocnić ścieżkę kariery, mobilność horyzontalną i stały system oceny, mają na celu realizację zaleceń krajowych odnoszących się do administracji publicznej na lata 2019 i 2020. Oczekuje się, że coroczne przyjmowanie ustaw o konkurencji zmniejszy bariery dla konkurencji i poprawi otoczenie działalności gospodarczej, a tym samym przyczyni się do realizacji zaleceń krajowych na lata 2019 i 2024 dotyczących konkurencji i otoczenia działalności gospodarczej. Środki w obszarze opieki nad dziećmi mają na celu wspieranie uczestnictwa kobiet w rynku pracy i przyczynienie się do przeciwdziałania negatywnym tendencjom demograficznym, zgodnie z zaleceniami krajowymi na lata 2019 i 2024 dotyczącymi zatrudnienia i polityki społecznej. Wszystkie wyżej wymienione zalecenia krajowe są istotne w ramach procedury dotyczącej zakłóceń równowagi makroekonomicznej.

(36) Plan zapewnia utrzymanie planowanego łącznego poziomu inwestycji publicznych finansowanych ze środków krajowych realizowanych średnio w okresie objętym RRP, zgodnie z wymogami art. 14 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2024/1263.

Tabela 5: Przewidziane w planie inwestycje publiczne finansowane ze środków krajowych (% PKB)

Średni poziom w latach 2021–2026	2025	2026	2027	2028	2029	Średnia w okresie objętym planem
2,9	3,1	2,9	3,3	3,3	3,2	3,2

Źródło: średniookresowy plan budżetowo-strukturalny Włoch.

(37) Ponadto zobowiązania dotyczące pakietu reform i inwestycji, które stanowią podstawę przedłużenia, można uznać za spójne z zobowiązaniami zawartymi w RRP oraz w umowie partnerstwa uzgodnionej na podstawie wieloletnich ram finansowych zgodnie z wymogami art. 14 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2024/1263.

(38) Podsumowując, ocenia się, że pakiet reform i inwestycji, które stanowią podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego, spełnia łącznie kryteria określone w art. 14 rozporządzenia (UE) 2024/1263. W związku z tym okres dostosowawczy może zostać przedłużony z 4 do 7 lat, jak przedstawiono w planie.

([13]) Za „odpowiednie" zalecenia dla poszczególnych krajów uznaje się zalecenia:(i) przyjęte przez Radę począwszy od 2019 r., (ii) w przypadku których państwo członkowskie nie osiągnęło jeszcze „pełnego" lub „istotnego" postępu w ich realizacji i które nie są nieaktualne (oznaczone jako „nieocenione / brak danych do dodania") zgodnie z oceną dokonaną w ramach działań nadzorczych w kontekście europejskiego semestru (dostępną w CeSaR (europa.eu)), (iii) które nie są związane z czysto fiskalnymi zaleceniami dotyczącymi paktu stabilności i wzrostu oraz (iv) które nie obejmują tego samego wyzwania w innej, przeformułowanej formie.

Opisane w planie zamiary dotyczące innych reform i inwestycji odpowiadających na główne wyzwania wymienione w ramach europejskiego semestru i służących realizacji wspólnych priorytetów Unii

(39) Oprócz pakietu reform i inwestycji, które stanowią podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego, w planie opisano zamiary polityczne dotyczące innych reform i inwestycji odpowiadających na główne wyzwania wymienione w ramach europejskiego semestru, a w szczególności w zaleceniach dla poszczególnych krajów, w tym tych, które odnoszą się do procedury dotyczącej zakłóceń równowagi makroekonomicznej, a także reform i inwestycji służących realizacji wspólnych priorytetów UE. Plan przewiduje 119 reform i inwestycji, z których 65 jest wspieranych finansowo z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

(40) Jeśli chodzi o wspólny priorytet, jakim jest sprawiedliwa ekologiczna i cyfrowa transformacja, łącznie z celami dotyczącymi klimatu, określonymi w rozporządzeniu (UE) 2021/1119, plan obejmuje pakiet reform i inwestycji. Oczekuje się między innymi, że środki w obszarze zrównoważonego finansowania, w tym środki na rzecz zmniejszenia luki w ochronie ubezpieczeniowej, zielone obligacje, a także szereg środków w ramach zadań 2 i 7 RRP, przyczynią się do zielonej transformacji. Oczekuje się, że środki te przyczynią się do realizacji zaleceń krajowych dotyczących infrastruktury energetycznej, efektywności energetycznej i zrównoważonej mobilności, skierowanych do Włoch w latach 2022 i 2023. Transformacja cyfrowa opiera się na celach określonych w programie polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie" i oczekuje się, że korzystna będzie dla niej np. krajowa strategia na rzecz kompetencji cyfrowych lub kontynuacja środków w ramach RRP, w tym środków dotyczących infrastruktury cyfrowej, projektów IPCEI, środków mających na celu wzmocnienie transferu technologii (za pośrednictwem centrów kompetencji i centrów innowacji cyfrowych) oraz cyfryzacji centralnych organów administracji publicznej. Środki te przyczynią się również do realizacji zaleceń krajowych dotyczących administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości i łączności cyfrowej skierowanych do Włoch w latach 2019–2024, które są istotne w ramach procedury dotyczącej zakłóceń równowagi makroekonomicznej.

(41) Jeżeli chodzi o wspólny priorytet dotyczący odporności społecznej i gospodarczej, w tym Europejskiego filaru praw socjalnych, plan obejmuje szereg środków i inwestycji, na przykład wzmocnienie Assegno Unico Universale, dalszy wzrost dostępności żłobków i usług wczesnej opieki nad dziećmi oraz wzmocnienie urlopu rodzicielskiego. Dla systemu edukacji korzystne będą również środki takie jak Agenda Sud, mające na celu wzmocnienie podstawowych umiejętności na południu Włoch, oraz kontynuacja wysiłków na rzecz kształcenia zawodowego, wraz z reformą instytutów zawodowych i technicznych oraz krajowymi i regionalnymi planami na rzecz umiejętności. Oczekuje się również, że środki dotyczące kształcenia dorosłych, w szczególności w zakresie dwojakiej transformacji, oraz rynku pracy, na przykład program GOL i środki mające na celu zmniejszenie różnic terytorialnych na rynku pracy, przyczynią się do wzmocnienia odporności społecznej i gospodarczej. Ponadto oczekuje się, że dla ostatnich z wymienionych obszarów korzystne będą reformy mające na celu wzmocnienie rynków kapitałowych w celu wspierania dostępu przedsiębiorstw – w szczególności MŚP – do finansowania. Oczekuje się, że środki te będą również uwzględniać zalecenia krajowe wydane w latach 2019–2024, dotyczące funkcjonowania rynku pracy, aktywnych polityk rynku pracy, umiejętności i edukacji, które są istotne w ramach procedury dotyczącej zakłóceń równowagi makroekonomicznej, a także zalecenia krajowe wydane w tym samym okresie, dotyczące równości szans, włączenia społecznego, rozwoju regionalnego i dostępu do finansowania. Plan obejmuje również m.in. środki mające na celu wzmocnienie placówek opieki zdrowotnej (szpitali społecznych) oraz poprawę dostępności urządzeń medycznych w szpitalach, co ma na celu realizację zalecenia krajowego dotyczącego opieki zdrowotnej z 2020 r.

(42) Jeżeli chodzi o wspólny priorytet bezpieczeństwa energetycznego, plan obejmuje szereg środków i inwestycji, w tym np. połączenie przez Morze Tyrreńskie lub zmniejszenie kosztów przyłączenia do sieci gazowej biometanu, a także szersze wykorzystanie produkcji energii ze źródeł odnawialnych, zmniejszające strategiczną zależność od importowanych paliw kopalnych czy szereg środków mających na celu zwiększenie efektywności energetycznej w budynkach prywatnych i publicznych. Oczekuje się, że pakiet środków i inwestycji przewidzianych w planie przyczyni się zasadniczo do realizacji zalecenia krajowego dotyczącego bezpieczeństwa energetycznego.

(43) Jeżeli chodzi o wspólny priorytet w zakresie zdolności obronnych, w planie przypomniano środki już uwzględnione w RRP, związane z inwestycjami w cyberbezpieczeństwo i cyfryzację Ministerstwa Obrony.

(44) Plan zawiera informacje na temat spójności, a w stosownych przypadkach także komplementarności z funduszami w ramach polityki spójności oraz RRP Włoch. W planie zaznaczono pokrótce, że reformy i inwestycje w nim przewidziane, stanowiące odpowiedź na główne wyzwania zidentyfikowane w kontekście europejskiego semestru i odnoszące się do wspólnych priorytetów Unii, są zgodne z działaniami przyjętymi w RRP i w programach spójności.

(45) W planie omówiono potrzeby Włoch w zakresie inwestycji publicznych związanych ze wspólnymi priorytetami UE. Jeżeli chodzi o sprawiedliwą transformację cyfrową, w planie odniesiono się do celów i założeń programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie" oraz wspomniano o potrzebie dalszych inwestycji w celu zaspokojenia potrzeb w zakresie umiejętności cyfrowych, w tym inwestycji promujących poprawę wiedzy i przekwalifikowanie pracowników w celu dostosowania podaży pracy i popytu na nią do nowych wyzwań oraz złagodzenia ewentualnych negatywnych skutków transformacji cyfrowej, a także dodatkowych inwestycji w infrastrukturę cyfrową, a mianowicie w rozwój węzłów brzegowych w celu osiągnięcia wartości docelowej na 2030 r. oraz wsparcia transformacji cyfrowej przedsiębiorstw i administracji publicznej. Jeśli chodzi o sprawiedliwą zieloną transformację, w planie wskazano na potrzebę zwiększenia dekarbonizacji transportu, przesunięcia międzygałęziowego i rozwoju infrastruktury, dzięki którym transport osób i towarów stanie się bardziej zrównoważony, również poprzez wzmocnienie roli transportu kolejowego. Uzupełnieniem tych działań są dalsze inwestycje poprawiające zarządzanie i efektywność systemu dystrybucji wody oraz gotowość kraju na ryzyko klęsk żywiołowych i zmiany klimatu, a także inwestycje wzmacniające różnorodność biologiczną i ekosystemy. Niektóre z tych środków są częścią zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu. W odniesieniu do odporności społecznej i gospodarczej, w tym Europejskiego filaru praw socjalnych, w planie wskazano na potrzebę dodatkowych inwestycji w następujących obszarach: (i) rynek pracy (wzmocnienie aktywnych polityk rynku pracy, utrzymanie rozpoczętych inwestycji na rzecz promowania uczestnictwa w rynku pracy oraz działania szkoleniowe niezbędne do dostosowania umiejętności pracowników do potrzeb rynków pracy, w tym przez kontynuację środków zapisanych w RRP, takich jak system dualny, przygotowanie zawodowe i powszechna służba cywilna); (ii) kształcenie i szkolenie (utrzymanie inwestycji rozpoczętych w ramach RRP i inicjatyw mających na celu zmniejszenie niedoboru umiejętności, różnic terytorialnych i różnic w traktowaniu płci, w tym poprzez zapewnienie budżetu na nowy plan na rzecz umiejętności);

(iii) zmniejszanie różnic terytorialnych (przez dalsze inwestowanie w sektory strategiczne określone w polityce spójności i planie strategicznym jednolitej specjalnej strefy ekonomicznej (SSE) – w tym zarządzanie ryzykiem hydrogeologicznym, zasoby wodne i odbudowę po katastrofach) oraz poprawa infrastruktury (w oparciu o interwencje już rozpoczęte w ramach RRP, w tym w odniesieniu do ultraszybkich sieci i kolei regionalnych, technologiczne i cyfrowe wzmocnienie sieci TEN-T, portów i ich połączeń, a także wzmocnienie inwestycji infrastrukturalnych w SSE), (iv) wspieranie strategicznych łańcuchów dostaw, innowacji i transferu technologii (przez kontynuowanie inwestycji podjętych w ramach RRP na rzecz współpracy między uniwersytetami, ośrodkami badawczymi i przedsiębiorstwami oraz na rzecz transformacji technologicznej i cyfrowej MŚP i sieci biznesowych, a także przez wspieranie konkurencyjności w kluczowych sektorach włoskiej gospodarki i zwiększanie inwestycji również w sektorze turystyki); v) system opieki zdrowotnej, środki przeciwdziałania ubóstwu i usługi wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (poprzez dalsze inwestowanie w system opieki zdrowotnej w celu zwiększenia efektywności sieci medycznych ogółem, w tym sieci bliskości, infrastruktury i telemedycyny na potrzeby pomocy, modernizację dużego sprzętu medycznego i badania naukowe, szkolenia i rozwój umiejętności pracowników, dalsze inwestowanie w walkę z ubóstwem pracujących, w politykę mieszkaniową i w zmniejszanie ryzyka ubóstwa energetycznego, dalsze zwiększanie taniego dostępu do usług wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, a także rozwój usług opieki nad osobami starszymi z niepełnosprawnościami i niesamodzielnymi). Jeśli chodzi o zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, w planie wskazano na potrzebę dodatkowych inwestycji w budowę infrastruktury oraz rozwój i rozpowszechnianie technologii stosowanych w energetyce, które pomogą Włochom stać się europejskim węzłem energetycznym, a także w efektywność budynków pod względem zmniejszania zużycia energii oraz w badania, rozwój i eksperymenty dotyczące nośników energii, w tym energii jądrowej nowej generacji. Jeżeli chodzi o budowanie zdolności obronnych, według planu do 2028 r. wydatki w przemyśle obronnym wzrosną do 2 % PKB, zgodnie z zobowiązaniami NATO. Konieczne będą dodatkowe inwestycje, aby zapewnić znaczący udział w misjach międzynarodowych związanych z operacjami pokojowymi i innymi działaniami, zwiększenie zasobów na potrzeby umowy o współpracy z Ukrainą, usprawnienie dostaw materiałów w kontekście międzynarodowej współpracy i współdziałania oraz refinansowanie operacji „bezpieczne drogi" i „bezpieczne stacje", funduszu na rzecz aktywów o wysokiej i bardzo wysokiej gotowości operacyjnej oraz funduszu na potrzeby obrony narodowej.

Wnioski z oceny Komisji

(46) Ogółem Komisja jest zdania, że plan Włoch spełnia wymogi określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1263.

OGÓLNE WNIOSKI RADY

(47) Rada z zadowoleniem odnotowuje średniookresowy plan budżetowo-strukturalny Włoch i uważa, że jego pełna realizacja doprowadziłaby do zapewnienia zdrowych finansów publicznych i wspierania stabilności długu publicznego, a także zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu.

(48) Rada przyjmuje do wiadomości dokonaną przez Komisję ocenę planu. Rada zwraca się jednak do Komisji, by oceny przyszłych planów przedstawiała w odrębnych dokumentach zamiast w zaleceniach Komisji dotyczących zaleceń Rady.

(49) Rada przyjmuje do wiadomości ocenę Komisji dotyczącą ścieżki wydatków netto i głównych założeń makroekonomicznych przedstawionych w planie, w tym w związku z uprzednimi zaleceniami Komisji, a także wpływu przewidzianej w planie ścieżki wydatków netto na deficyt budżetowy i dług publiczny. Rada przyjmuje do wiadomości ocenę Komisji, zgodnie z którą założenia makroekonomiczne i budżetowe – choć w niektórych przypadkach różnią się od założeń Komisji, m.in. dlatego, że uwzględniają zaktualizowane dane makroekonomiczne i budżetowe – są ogólnie należycie uzasadnione i poparte solidnymi argumentami ekonomicznymi. Rada przyjmuje do wiadomości zawartą w planie ogólną strategię fiskalną oraz zagrożenia dla przedstawionej prognozy, które mogą wpłynąć na urzeczywistnienie scenariusza makroekonomicznego i założeń leżących u jego podstaw oraz na realizację ścieżki wydatków netto. W szczególności Rada z zadowoleniem przyjmuje fakt, że przedstawiona w planie ścieżka wydatków netto jest dostosowana do trajektorii referencyjnej Komisji, a jednocześnie przewiduje nieznaczną koncentrację korekty budżetowej na wstępie. Rada z zadowoleniem przyjmuje również fakt, że podczas przygotowywania planu Włochy zaangażowały się w proces konsultacji z partnerami społecznymi, władzami lokalnymi i regionalnymi oraz innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami. W szczególności Rada z zadowoleniem przyjmuje fakt, że plan został zatwierdzony przez Parlament. Rada z zadowoleniem przyjmuje również zatwierdzenie scenariusza makroekonomicznego przez włoską niezależną instytucję fiskalną. Rada odnotowuje również, że zagrożenia geopolityczne mogą wywierać presję na wydatki obronne.

(50) Rada oczekuje, że Włochy będą gotowe dostosowywać swoją strategię fiskalną stosownie do potrzeb, tak by zapewnić realizację ścieżki wydatków netto. Rada postanawia ściśle monitorować rozwój sytuacji gospodarczej i budżetowej, w tym zmiany leżące u podstaw scenariusza przedstawionego w planie.

(51) Rada uważa, że uzasadnione jest przeprowadzenie – odpowiednio wcześnie przed kolejną rundą nadzoru budżetowego – dalszych dyskusji w celu wypracowania wspólnego zrozumienia konsekwencji, jakie dla rocznego nadzoru mają skumulowane stopy wzrostu wydatków netto.

(52) Rada zatwierdza przedstawione przez Włochy w planie średniookresowym zobowiązania dotyczące pakietu reform i inwestycji, które stanowią podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego, i z zadowoleniem przyjmuje wysiłki na rzecz ilościowego określenia ich wpływu na wzrost gospodarczy i stabilność finansów publicznych. Rada zgadza się z Komisją, że przedstawione przez Włochy zobowiązania dotyczące pakietu reform i inwestycji uzasadniają przedłużenie okresu dostosowawczego z 4 do 7 lat. Rada przyjmuje do wiadomości ocenę Komisji wskazującą na to, że leżący u podstaw przedłużenia pakiet reform i inwestycji spełnia łącznie kryteria określone w art. 14, biorąc również pod uwagę przepis przejściowy zawarty w art. 36 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) 2024/1263. Rada przyjmuje do wiadomości ocenę Komisji, z której wynika, że zgodnie z oczekiwaniami zobowiązania dotyczące reform i inwestycji powinny trwale zwiększyć potencjał wzrostu i odporność gospodarki oraz wspierać stabilność finansów publicznych. Rada zaleca Włochom pełną realizację zobowiązań dotyczących pakietu reform i inwestycji, by było możliwe utrzymanie przedłużenia okresu dostosowawczego.

(53) Oprócz dokonanej przez Komisję oceny zobowiązań dotyczących pakietu reform i inwestycji, które stanowią podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego, Rada przyjmuje do wiadomości przedstawiony przez Komisję opis potrzeb i planów w zakresie reform i inwestycji odpowiadających na główne wyzwania wymienione w ramach europejskiego semestru; podkreśla też, jak ważne jest, by takie reformy i inwestycje zostały zrealizowane. Na podstawie sprawozdań przedłożonych przez Komisję Rada oceni te reformy i inwestycje oraz będzie monitorować ich realizację w ramach europejskiego semestru.

(54) Rada oczekuje na sporządzane przez Włochy roczne sprawozdania z postępów, które to sprawozdania powinny zawierać w szczególności informacje na temat postępów w realizacji ustalonej przez Radę ścieżki wydatków netto oraz w realizacji szerzej zakrojonych reform i inwestycji w kontekście europejskiego semestru, a także na temat postępów w realizacji pakietu reform i inwestycji, które stanowią podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego.

(55) Zgodnie z art. 17 rozporządzenia (UE) 2024/1263 Rada powinna zalecić Włochom przyjęcie ścieżki wydatków netto przedstawionej w planie oraz zatwierdzić pakiet reform i inwestycji, które stanowią podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego do 7 lat.

NINIEJSZYM ZALECA Włochom:

1. Zapewnienie, aby wzrost wydatków netto nie przekraczał maksymalnych wartości określonych w załączniku I do niniejszego zalecenia.

2. Wdrożenie pakietu reform i inwestycji, które stanowią podstawę przedłużenia okresu dostosowania fiskalnego do 7 lat, jak określono w załączniku II do niniejszego zalecenia, we wskazanych terminach.

Sporządzono w Brukseli dnia 21 stycznia 2025 r.

W imieniu Rady

Przewodniczący

A. DOMAŃSKI

ZAŁĄCZNIK I

Maksymalne stopy wzrostu wydatków netto
(roczne i skumulowane stopy wzrostu, w ujęciu nominalnym)

Włochy

Rok		2025	2026	2027	2028	2029
Stopy wzrostu (%)	Roczne	1,3	1,6	1,9	1,7	1,5
	Skumulowane (*)	- 0,7	0,9	2,8	4,6	6,2

(*) Skumulowane stopy wzrostu oblicza się poprzez odniesienie do roku bazowego 2023. Skumulowane stopy wzrostu wykorzystuje się w ramach rocznego monitorowania zgodności ex post w rachunku kontrolnym.

ZAŁĄCZNIK II

Pakiet reform i inwestycji stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego do 7 lat

Włochy

	Główny cel	Opis i harmonogram kluczowych etapów	Wskaźnik(i) służący(-e) do monitorowania
Reformy i inwestycje w obszarze wymiaru sprawiedliwości: dodanie do RRP kamieni milowych i wartości docelowych związanych z M1C1. R1.4 – reformą wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych	Skrócenie czasu trwania postępowań upadłościowych i promowanie wykorzystania instrumentów pozasądowych.	Etap 1: do II kw. 2027 r. – podjęcie działań zapewniających i wzmacniających wdrożenie reformy dotyczącej niewypłacalności. W tym celu dalsze wspieranie kompetencji sądów w sprawach dotyczących niewypłacalności i zapewnienie odpowiedniego personelu; wzmocnienie systemu informacyjnego w celu gromadzenia szczegółowych informacji na temat kosztów, efektywności i wyników postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych (zarówno w przypadku postępowań pozasądowych, jak i sądowych).	Udzielanie stałego wsparcia w zakresie kompetencji sądów w postępowaniach upadłościowych oraz zapewnienie odpowiedniego personelu. Wzmocnienie systemu informacyjnego w celu gromadzenia szczegółowych informacji na temat kosztów, efektywności i wyników postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych (zarówno w przypadku postępowań pozasądowych, jak i sądowych).
		Etap 2: do IV kw. 2027 r. – przeprowadzenie oceny skutków reformy dotyczącej niewypłacalności i w razie potrzeby podjęcie działań naprawczych.	Przyjęcie oceny skutków reformy dotyczącej niewypłacalności. W razie potrzeby przyjęcie i wprowadzenie w życie działań naprawczych.
	Zmniejszenie zaległości w sądach cywilnych.	Etap 3: do IV kw. 2028 r. – zmniejszenie liczby zaległych spraw w sądach powszechnych w sprawach cywilnych (pierwsza instancja).	Zmniejszenie o 90 % liczby spraw w toku, które zostały wszczęte między dniem 1 stycznia 2023 r. a dniem 31 grudnia 2025 r. i które były nadal otwarte na dzień 31 grudnia 2025 r. w sądach powszechnych w sprawach cywilnych (pierwsza instancja).
	Zmniejszenie zaległości w sądach cywilnych.	Etap 4: do IV kw. 2028 r. – zmniejszenie liczby zaległych spraw w Sądzie Apelacyjnym w sprawach cywilnych (druga instancja).	Zmniejszenie o 90 % liczby spraw w toku, które zostały wszczęte między dniem 1 stycznia 2023 r. a dniem 31 grudnia 2025 r. i które były nadal w toku na dzień 31 grudnia 2025 r. w Sądzie Apelacyjnym w sprawach cywilnych (druga instancja).
	Skrócenie czasu przeznaczonego na rozpatrzenie w sprawach cywilnych.	Etap 5: do IV kw. 2028 r. – skrócenie czasu trwania postępowania cywilnego.	Skrócenie czasu przeznaczonego na rozpatrzenie o 12 % we wszystkich cywilnych i handlowych sprawach procesowych w porównaniu z czasem przeznaczonym na rozpatrzenie zarejestrowanym na dzień 31 grudnia 2026 r.
	Zapewnienie odpowiednich zasobów ludzkich w systemie sądownictwa.	Etap 6: do IV kw. 2026 r.: IV kw. 2027 r.; IV kw. 2028 r.; IV kw. 2029 r. – odpowiednio, zapewnienie adekwatnego personelu na potrzeby prowadzenia procesów oraz technicznego personelu administracyjnego.	Utrzymanie 6 000 stanowisk o zakresie zadań równoważnym z zakresem zadań objętych inwestycją M1C1 1,8 w ramach RRP.

	Główny cel	Opis i harmonogram kluczowych etapów	Wskaźnik(i) służący(-e) do monitorowania
Reformy i inwestycje w obszarze administracji podatkowej: dodanie do RRP Włoch kamieni milowych i wartości docelowych związanych z M1C1.R1.12 – reformą administracji podatkowej	Promowanie uproszczonych interakcji z podatnikami poprzez szybsze zwroty VAT.	Etap 1: do IV kw. 2025 r.; IV kw. 2027 r.; IV kw. 2029 r. – odpowiednio, osiągnięcie rocznych celów w zakresie skuteczności działania, zapewniające stopniowe skrócenie czasu zwrotu VAT.	Skrócenie średniego czasu płatności zwrotu VAT (wyrażonego w dniach) w porównaniu z 2024 r.: — 5 % do IV kw. 2025 r. — 10 % do IV kw. 2027 r. — 15 % do IV kw. 2029 r.
	Zwiększenie dochodów wynikających z działań zapobiegawczych, promowania przestrzegania przepisów podatkowych, w tym dochodów generowanych przez pisma w sprawie zgodności, oraz bardziej ukierunkowane i oparte na analizie ryzyka działania zapobiegające uchylaniu się od opodatkowania (w tym działania oparte na wykorzystaniu technik sztucznej inteligencji i rozwój interoperacyjności baz danych).	Etap 2: do IV kw. 2027 r. i IV kw. 2029 r. – osiągnięcie rocznych celów w zakresie skuteczności działania, zapewniające stopniowe zwiększenie dochodów z działań zapobiegawczych i egzekucyjnych.	Dodatkowe całkowite dochody z działań zapobiegawczych i egzekucyjnych w porównaniu z 2024 r. (14 mld EUR), w tym dochody generowane przez pisma w sprawie zgodności, „inviti al contraddittorio", „atti istruttori ravvedibili", z wyłączeniem „ruoli", „concordato preventivo", a także wszelkie środki mające na celu uregulowanie zaległych zobowiązań podatkowych na korzystnych warunkach, takie jak „rottamazione cartelle esattoriali", „saldo & stralcio" i „ravvedimento speciale": — 5 % do IV kw. 2027 r.; — 10 % do IV kw. 2029 r.
	Zwiększenie dochodów wynikających z działań zapobiegawczych, promowania przestrzegania przepisów podatkowych, w tym dochodów generowanych przez pisma w sprawie zgodności, oraz bardziej selektywne i oparte na analizie ryzyka działania zapobiegające uchylaniu się od opodatkowania (w tym działania oparte na wykorzystaniu technik sztucznej inteligencji i rozwój interoperacyjności baz danych).	Etap 3: do IV kw. 2026 r. – wzmocnienie walki z uchylaniem się od opodatkowania polegającym na nieskładaniu deklaracji poprzez (i) w przypadku wykrycia uchylania się od opodatkowania, usunięcie korzyści podatkowych („compensazione orizzontale", „rimborsi di imposte", „regimi premiali") oraz, w stosownych przypadkach, zawieszenie korzystania z koncesji publicznych; (ii) włączenie krajowych kodów najmu krótkoterminowego do baz danych na potrzeby analiz ryzyka podatkowego przeprowadzanych przez Agencję Skarbową; (iii) wprowadzenie obowiązkowych dla wszystkich przedsiębiorstw połączeń między automatycznymi kasami a płatnościami elektronicznymi; (iv) wymóg stosowania identyfikowalnych środków płatniczych do celów odliczania od podatku wydatków związanych z transportem, wyżywieniem i zakwaterowaniem.	Wejście w życie prawa pierwotnego i wtórnego.

	Główny cel	Opis i harmonogram kluczowych etapów	Wskaźnik(i) służący(-e) do monitorowania
Reformy i inwestycje w obszarze otoczenia działalności gospodarczej: dodanie do RRP Włoch kamieni milowych i wartości docelowych związanych z M1C2.R2 – corocznymi ustawami o konkurencji	Zwiększenie inwestycji w badania i rozwój, przy priorytetowym traktowaniu projektów, które mogą przyciągnąć dodatkowe inwestycje prywatne.	Etap 1: do IV kw. 2025 r., IV kw. 2026 r., IV kw. 2027 r., IV kw. 2028 r. i IV kw. 2029 r. – odpowiednio, zwiększenie wydatków publicznych na badania i rozwój.	Zwiększenie wydatków publicznych na badania i rozwój w celu zwiększenia ich wskaźnika względem PKB, który w 2024 r. szacuje się na blisko 0,5 %, do 0,6 % w 2029 r. [1]
	Wspieranie efektywności i skuteczności publicznych zachęt do inwestowania.	Etap 2: do II kw. 2028 r. – racjonalizacja i uproszczenie zachęt dla przedsiębiorstw, w następstwie reformy M1C2-R3 przewidzianej w RRP.	Radykalne ograniczenie liczby zachęt i zmniejszenie liczby organów przyznających pomoc w oparciu o wyniki oceny skutków przeprowadzonej w 2025 r.
	Promowanie konkurencji w celu wspierania efektywności i wzrostu gospodarczego poprzez usuwanie wąskich gardeł i barier wejścia na rynek (również o charakterze ustawodawczym). Usunięcie lub zmiana przepisów ustawowych i wykonawczych, które utrudniają sprawne funkcjonowanie rynków.	Etap 3: do IV kw. 2026 r., IV kw. 2027 r., IV kw. 2028 r. i IV kw. 2029 r. – odpowiednio, przyjmowanie corocznych ustaw o konkurencji.	Coroczne przyjmowanie i wprowadzanie w życie ustaw o konkurencji i powiązanych aktów wykonawczych poprzez uwzględnienie zaleceń krajowych i należyte uwzględnienie zaleceń AGCM w oparciu o odpowiednie oceny skutków regulacji.
	Poprawa konkurencyjności MŚP poprzez ułatwienie zwiększania wielkości przedsiębiorstw, wspieranie przemian pokoleniowych, ukierunkowanie na inwestycje i dopasowywanie umiejętności do potrzeb rynku pracy.	Etap 4: do IV kw. 2026 r. a), IV kw. 2027 r. b) i IV kw. 2028 r. b) – przyjęcie ustawy ramowej o MŚP w oparciu o ocenę skutków oraz wejście w życie instrumentów wykonawczych i coroczne aktualizacje. Ustawa powinna obejmować co najmniej następujące obszary: — ułatwianie zwiększania wielkości przedsiębiorstw i łączenia przedsiębiorstw; — uproszczenie administracyjne; — łatwość prowadzenia działalności gospodarczej; — wspieranie przemian pokoleniowych, w tym poprzez zatrudnienie profesjonalnej kadry kierowniczej. — zwiększenie inwestycji; — podniesienie poziomu umiejętności.	a) Wejście w życie ustawy ramowej o MŚP. b) Wejście w życie wszystkich instrumentów wykonawczych i coroczne aktualizacje.

[1] Wydatki na badania i rozwój należy obliczać w ujęciu nakładów krajowych brutto na działalność badawczą i rozwojową.

	Główny cel	Opis i harmonogram kluczowych etapów	Wskaźnik(i) służący(-e) do monitorowania
Reformy i inwestycje w obszarze administracji publicznej i opieki nad dziećmi: dodanie do RRP Włoch kamieni milowych i wartości docelowych związanych z M1C1.R1.9 – reformą administracji publicznej	Promowanie mobilności pionowej.	Etap 1: do IV kw. 2026 r. – wdrożenie mobilności pionowej pracowników.	Co najmniej 20 % rocznych wakatów na stanowiska kierownicze obsadzonych obecnymi urzędnikami za pośrednictwem mechanizmu awansu powiązanego z wynikami.
	Promowanie mobilności horyzontalnej.	Etap 2: do IV kw. 2026 r. – wdrożenie mobilności horyzontalnej pracowników.	Co najmniej 15 % rocznych wakatów obsadzonych urzędnikami przenoszonymi z innego organu administracji publicznej lub innej agencji publicznej.
	Waloryzacja ram opartych na wynikach.	Etap 3: do IV kw. 2028 r. – waloryzacja ram opartych na wynikach.	Pierwsza runda oceny wyników i wypłat premii zrealizowana zgodnie z nowymi ramami.
	Wzrost rocznych wydatków publicznych.	Etap 4: do IV kw. 2027 r. – zapewnienie odpowiedniego zabezpieczenia finansowego na potrzeby obsługi dostępnych placówek opieki nad dziećmi.	Zwiększenie wydatków publicznych na pokrycie kosztów operacyjnych istniejących i nowych placówek opieki nad dziećmi w wieku 0–2 lat, udostępnianych poprzez inwestycje w ramach krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności oraz zasobów krajowych. Wzrost ten wyniesie co najmniej 20 % w odniesieniu do 2021 r. rocznych wydatków publicznych przeznaczonych na pokrycie kosztów operacyjnych dostępnych placówek opieki nad dziećmi w wieku poniżej 3 lat, obejmując koszty nowych miejsc związane z infrastrukturą udostępnioną w ramach krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności.
	Zapewnienie odpowiedniej dostępności miejsc opieki nad dziećmi.	Etap 5: do IV kw. 2027 r. – zapewnienie odpowiedniej podaży usług opieki nad dziećmi zgodnie z celem barcelońskim i krajową wartością docelową na 2027 r., z uwzględnieniem różnic regionalnych.	Zapewnienie, aby 33 % dzieci w wieku poniżej 3 lat miało dostęp do publicznych i prywatnych placówek opieki nad dziećmi na poziomie krajowym (kwota pokrycia). Zapewnienie co najmniej 15 % pokrycia na poziomie regionalnym.
	Określenie przedziałów wkładu rodziców.	Etap 6: do IV kw. 2027 r. – poprawa przystępności cenowej opieki nad dziećmi poprzez określenie krajowych norm minimalnych zarówno w odniesieniu do dostępu do usług opieki nad dziećmi, jak i przedziałów opłat, z myślą o zwiększeniu przystępności cenowej.	Wejście w życie prawodawstwa

	Główny cel	Opis i harmonogram kluczowych etapów	Wskaźnik(i) służący(-e) do monitorowania
Reformy i inwestycje w obszarze wydatków publicznych: dodanie do RRP Włoch kamieni milowych i wartości docelowych związanych z M1C1.R1.13 – reformą ram przeglądu wydatków	Wzmocnienie zdolności w zakresie programowania, monitorowania i oceny wydatków publicznych.	Etap 1: do II kw. 2027 r., II kw. 2028 r. i II kw. 2029 r. – przyjęcie planów monitorowania i oceny oraz, od II kw. 2028 r., sprawozdania rocznego Ministerstwa Gospodarki i Finansów.	Przyjęcie co najmniej jednego rocznego planu monitorowania i oceny, przewidującego interwencję w odniesieniu do każdego ministerstwa i dotyczącego, w okresie objętym planem, obszaru wydatków równego łącznie 10 % wydatków przydzielonych na polityki, za które bezpośrednio odpowiadają organy administracji centralnej. Plany monitorowania i oceny obejmują propozycje i działania mające na celu poprawę efektywności lub jakości wydatków. W sprawozdaniu rocznym Ministerstwo Gospodarki i Finansów przedstawia stan realizacji planów monitorowania i oceny, a w szczególności przyjęcie, na każde ministerstwo, co najmniej jednego działania przyczyniającego się do stabilności finansów publicznych.
	Wzmocnienie monitorowania wydatków, w tym poprzez utworzenie i wzmocnienie specjalnych struktur w ramach administracji publicznej, na potrzeby oceny jakości i wpływu świadczonych usług.	Etap 2: do I kw. 2028 r. – zwiększenie kompetencji Ministerstwa Gospodarki i Finansów w zakresie przeprowadzania kontroli zarządzania wydatkami publicznymi wszystkich podmiotów otrzymujących wsparcie publiczne, w tym władz szczebla niższego niż krajowy i przedsiębiorstw państwowych.	Wejście w życie prawa pierwotnego i wtórnego.
	Wzmocnienie działań w zakresie kontroli wydatków publicznych.	Etap 3: do I kw. 2026 r. i I kw. 2028 r. – reforma ram kontroli wydatków publicznych dla centralnych organów administracji publicznej, przewidująca większą odpowiedzialność finansową administracji za zarządzanie zasobami, a także wzmocnione programowanie oraz usprawnione monitorowanie i ocenę produktów i skutków polityki.	a) Wejście w życie prawa pierwotnego; b) Wejście w życie prawa wtórnego.

	Główny cel	Opis i harmonogram kluczowych etapów	Wskaźnik(i) służący(-e) do monitorowania
Reformy i inwestycje w obszarze opodatkowania (nowy środek)	Interwencje w systemie podatkowym, dostosowujące go do celów wspierania rodzin w radzeniu sobie z obciążeniami, wzrostu gospodarczego i transformacji ekologicznej w perspektywie wieloletniej.	Etap 1: do IV kw. 2028 r. – uproszczenie systemu podatkowego poprzez przegląd zakresu wydatków podatkowych.	Zmniejszenie o 15 % utraty dochodów związanej z wydatkami podatkowymi w porównaniu z danymi ze sprawozdania rządu z 2019 r. (49 mld EUR), w tym w obszarach dotacji szkodliwych dla środowiska, obniżonych stawek VAT i zwolnień z VAT oraz podatku dochodowego od osób fizycznych (IRPEF). Zmniejszenie dotacji szkodliwych dla środowiska o 3,5 mld EUR przewidziane w RRP do 2030 r. jest istotne dla zmniejszenia strat w obszarze dochodów związanych z wydatkami podatkowymi.
	Zmniejszenie obciążeń podatkowych dla rodzin o niskich i średnich dochodach oraz wspieranie zatrudnienia.	Etap 2: do IV kw. 2026 r. – zmniejszenie klina podatkowego.	Średni klin podatkowy zostanie trwale zmniejszony w porównaniu z poziomami odnotowanymi w 2023 r.
	Aktualizacja rejestru katastralnego.	Etap 3: a) do IV kw. 2027 r. – mapowanie nieruchomości, które obecnie nie są ujęte w rejestrze katastralnym; b) do IV kw. 2028 r. – aktualizacja wartości katastralnych podatków od nieruchomości w odniesieniu do budynków, które od 2019 r. przeszły interwencje w zakresie efektywności energetycznej lub renowacji budynków, finansowane w całości lub w części ze środków publicznych.	a) Wprowadzenie przepisów referencyjnych i ich wejście w życie, zakończenie działań związanych z mapowaniem, kontrolowaniem i aktualizacją rejestru katastralnego; b) Wprowadzenie przepisów referencyjnych i ich wejście w życie oraz zakończenie aktualizacji rejestru katastralnego w odniesieniu do wszystkich nieruchomości określonych w kolumnie/sekcji dotyczącej kluczowych etapów.
Reformy i inwestycje w obszarze racjonalizacji przedsiębiorstw państwowych (nowy środek)	Usprawnienie przedsiębiorstw państwowych zgodnie z przepisami krajowymi (dekret ustawodawczy nr 175/2016).	Etap 1: do IV kw. 2027 r. – podjęcie działań w celu zapewnienia i wzmocnienia wdrażania ram prawnych dotyczących przedsiębiorstw państwowych.	Przyjęcie odpowiednich działań w celu zapewnienia, a w razie potrzeby wzmocnienia, skutecznego wdrożenia ram prawnych (dekret ustawodawczy nr 175/2016) związanych z działalnością i efektywnością operacyjną przedsiębiorstw państwowych z myślą o zagwarantowaniu ich skutecznej racjonalizacji, a także likwidacji nieefektywnych przedsiębiorstw państwowych, bez narażania na szwank świadczenia usług publicznych.